

întregesc tabloul, creând o lume pitorească și efemeră. Eșecul iubirii programate este interpretat cu dramatism reținut de Ana Bart și Nicolae Urs.

La toate laudele specifice se pot for-

mula obiecții generale, observând că spectacolului îi lipsește puterea de a impresiona dincolo de cuvinte, impactul emoțional nu este mereu de aceeași intensitate, uneori se risipește până la dispariție, dar Teatrul „Toma

Caragiu” din Ploiești are meritul incontestabil de a-și potrivi ambițiile cu puterile într-o sinteză care îi asigură statutul profesional.

Magdalena Boiangiu

Sado-maso

Pentru că are dialoguri tensionate, conflicte puternice și scene tari, lumea crede că Dostoievski este ușor de dramatizat. Piesele după romanele lui, unele aparținând condeielor de vază (în-suși Camus a propus o versiune după **Demonii**), s-au dovedit însă mediocre. Cele mai multe transpun acțiunea într-o linie clară și reproduc schimbările de replici, cu firești prescurtări. Rezultă mai curând o lectură pe roluri decât o confruntare de caractere. Fără atmosfera apăsătoare de vară petersburgheză, fără fiziologia tânărului infometat, trăind într-o mansardă, crima lui Raskolnikov rămâne la nivelul deciziei, fără să treacă la cel al necesității. Frații Karamazov se mistuie mai mult în paginile de autoanaliză din roman decât în chefurile pitorești de pe scenă. O dată

SMERITA, adaptare de Vasile Toma după F. M. Dostoievski ● TEATRUL „TOMA CARAGIU” din PLOIEȘTI și CASA DE LICITAȚII „HANUL CU TEI” din BUCUREȘTI ● Data reprezentăției: 12 iunie 2001 ● Regia: Vasile Toma ● Scenografia: Ștefan Caragiu ● Muzica: Radu Captari ● Coregrafia: Violeta Captari ● Distribuția: Nouria Nouri (Smerita), Ioan Coman (Domnul), Otilia Pătrașcu (Lukeria), Nuami Dinescu (Căpităneasa), Ion Radu Burlan (Efimovici).

eliminat eseismul discursiv, Demonii sunt emasculați chiar de demonism. Vasile Toma se află, deci, într-o distinsă companie în încercarea de a dramatiza un text dostoievskian. A ales nuvela **Smerita**, odinioară ecranizată cu finețe, și a prezentat-o la Teatrul „Hanul cu Tei”, extensie bucureșteană a Teatrului „Toma Caragiu” din Ploiești.

Dorind, probabil, să evite structurile elementare ale teatralității, a eliminat din versiunea sa orice urmă de suspans. Talentatul dramaturg Horia

Gârbea îmi spunea odată că așteptarea încordată apare în teatru în două situații: când personajele știu ceva ce spectatorii ignoră și când spectatorii știu ceva ce eroii urmează să afle. Când nici unii, nici ceilalți n-au idee de ce va urma, situația este epică, nu dramatică. În versiunea în cauză, toată lumea știe totul de la început, interesul fiind de ordin analitic, orientat spre explorarea cauzalității. Un cămătar se căsătorește cu o fată săracă, pe care o domină prin puterea banului. Emanciparea fetei,

Nouria Nouri și Ioan Coman

care-l sfidează printr-o legătură extra-conjugală afișată, îl tulbură până la pierderea demnității. Auto-torturarea lui conduce la sinuciderea fetei. Printr-o serie de *flash-back*-uri, se încearcă să se lămurească de ce a trebuit să se ajungă aici. Intelectual vorbind, e interesant; dramatic, e plictisitor. Situația descrisă este de tip hegelian, personajele asumându-și pe rând condiția de stăpân, respectiv de sclav, știut fiind că doar cel capabil să-și riște viața din mândrie poate accede la statutul de dominator. Dramatizarea este axată pe schimbarea raportului de forțe. La început, experiența (cămătarul trecuse prin calvarul decăderii, din care reușise să-și revină) domină incertitudinea (fata era orfană, lipsită de perspective). Apoi, tânăra soție își asumă riscul de a sfida, ceea ce-l face pe soț

să-și piardă pământul de sub picioare. Dintr-un stăpân sigur de sine, el se transformă într-un sclav anxios, dintr-un sadic, devine un masochist. Situat, conceptual și cronologic, între Hegel și Freud, Dostoievski nu se lasă redus la nici unul dintre ei, datorită dimensiunii religioase, pe care nu înțelege, spre deosebire de aceștia, s-o eludeze. Icoana amanetată, apoi redobândită, pe care fata o ține în brațe în momentul aruncării de pe balcon, este elementul – bine speculat scenic – care face să vedem în piesă și altceva decât fatalitatea unui mecanism. S-ar putea spune că sado-masochismul este ceea ce rămâne din conflictul dostoievskian, o dată ce problema existenței active a lui Dumnezeu este eliminată. Regizorul-dramaturg a știut să genereze idei, nu și să le dea viață. Spec-

tacolul este bine articulat intelectual, n-are însă ritm dramatic. Ioan Co-man este convingător în rolul cămătarului, mai ales trecerea de la condiția de stăpân la cea de sclav este bine marcată și motivată. Nouria Nouri este frumoasă, dar flască, lipsită de energie interioară. Otilia Pătrașcu interpretează apăsător condiția ambiguă în care se află Lukeria, odată amantă, menajeră mereu. Nuami Dinescu și Ion Radu Burlan realizează cu aplicație două figuri de fundal.

Spectacolul marchează un an de activitate a Teatrului „Hanul cu Tei”. Datorită directorului Lucian Sabados, n-a fost un an de singurătate, ci unul de solidaritate cu toți aceia care încă mai speră.

Adrian Mihalache

Impertinența inteligentă

OPERELE COMPLETE ALE LUI WLM ȘXSPR (PRESCURTATE) de J. Borgeson, A. Long, D. Singer. Traducerea și adaptarea: Petre Bokor ● TEATRUL „NOTTARA” ● Data reprezentației: 16 iunie 2001 ● Regia și ilustrația muzicală: Petre Bokor ● Scenografia: Sică Rusescu ● În distribuție: Mircea Diaconu, Emil Hossu, Constantin Cotimanis.

Mircea Diaconu, Constantin Cotimanis, Emil Hossu

foto: Dragoș Cristescu

Nu este prima dată când se încearcă variate colaje, mai mult sau mai puțin hazlii, din piesele lui Shakespeare. Când, în anii '80, un mare actor englez (Ian McKellen), în vizită la București, a trecut rapid în revistă rolurile de regi din piesele istorice, aceasta n-a deranjat pe nimeni. Tot pe atunci, o trupă engleză a prezentat câteva fragmente în versiuni care îmbinau pantomima cu arta păpușărească, iar lumea a zâmbit la combinația Shakespeare-Vasilache, fără să denunțe blasfemia. Mai aproape de prezent, Răzvan Mazilu a recreat cu talent, într-un recital memorabil, celebre roluri shakespeariene de ambe sexe. Gareth Armstrong a încântat, la Piatra Neamț și la Sibiu, printr-un eseu ingenios pe tema lui Shylock. Acum însă, în primăvara lui 2001, după premiera spectacolului *Operele complete ale lui Wlm Șxspr (prescurtate)* de J. Borgeson, A. Long și D. Singer de la Teatrul „Nottara”, se vorbește încrunțat despre „McDonaldizarea” lui